

Notarite Koja 2007. aasta tegevuse aruanne

Notarite Koja koosseis

Notarite Koja liikmete arv oli 2007. aasta alguseks kasvanud 95 notarini, aasta lõpu seisuga oli Eestis ametis juba 100 notarit. Ametist lahkus Tallinna notar Alar Schults.

Aasta jooksul nimetati ametisse kuus uut notarit:

Ülle-Riin Raja – Harjumaa tööpiirkonda;
Liina Vaidla – Harjumaa tööpiirkonda;
Andres Ott – Tartumaa tööpiirkonda;
Andrus Ruul – Tartumaa tööpiirkonda;
Rita Dimitrijev – Viljandimaa tööpiirkonda;
Anu Raid – Pärnumaa tööpiirkonda.

2007. aastal tegutses 2 teenuse kättesaadavuse parandamiseks avatud notari asendaja bürood:

- Kuressaares 2005. aasta lõpus avatud büroo jätkas tegevust kuni 2. märtsini, peale seda jätkas samades ruumides tegevust 2006. aasta lõpus ametisse nimetatud Kuressaare notar Gerda Pitk.
- Tartus 17. jaanuaril 2007 avatud büroo tegutses esialgselt planeeritust paar kuud lühemalt. Seoses Tartu uute notarite Andres Oti ja Andrus Ruuli ametisse asumisega lõpetati notari asendaja büroo tegevus septembri lõpus. Tartu asendaja büroo tegevuse avas Andrus Ruul. Järgnevatel perioodidel (1 kuu või lühem) jätkasid asendajana tegevust järgmised notarikandidaadid: Ülle-Riin Raja, Rita Dimitrijev, Diana Lõhmus, Andres Ott, Liina Vaidla, Anu Raid, Triin Tein, Rainis Int ja Maiu Paloots.

Üldkoosolekud ja eestseisuse istungid

2007. aasta Notarite Koja aastakoosolek toimus 30. märtsil Laulasmaa konverentsikeskuses.

Notarite Koja eestseisuse istungid toimusid aasta jooksul 9 korral.

Kandidaaditeenistus

Kandidaaditeenistuses oli 31. detsembri 2007 seisuga 29 notarikandidaati.

Augustis viidi läbi notarikandidaatide konkurss, mille tulemusena võeti 28 kandideerinust teenistusse 7 uut notarikandidaati, kes alustasid teenistust oktoobris-detsembris.

Uued notarikandidaadid alustasid 2007. aasta lõpus teenistust järgmiste notarite juhendamisel:

	Kandidaat	Juhendaja
1	Aimi Leht	Tallinna notar Evelyn Roots
2	Märt Paberit	Tallinna notarid Egle Uri, Triin Lekk ja Ülle Anmann
3	Ruth Prigoda	Tallinna notarid Sirje Rõõm ja Lia Martens
4	Aljona Burova	Tallinna notar Mare Miller
5	Merle Jensen	Tallinna notarid Priidu Pärna, Lee Jäetma ja Maarika Pihlak
6	Riina Toss	Tallinna notarid Priidu Pärna, Lee Jäetma ja Maarika Pihlak
7	Siret Paavel-Margna	Rakvere notar Katre Pustak

2005. ja 2006. aastal teenistustusse asunud notarikandidaadid jätkasid 2007. aastal teenistust järgmiste notarite juhendamisel:

	Kandidaat	Juhendaja
1	Anna Izmalkova	Jõhvi notar Tiit Juse (seisuga 31.12.2007 lapsehoolduspuhkusel)
2	Rita Dimitrijevi	Tallinna notar Liia Aigro
3	Elvira Kirtjanova	Tallinna notarid Sirje Rõõm ja Lia Martens (seisuga 31.12.2007 lapsehoolduspuhkusel)
4	Andres Ott	Tallinna notarid Tarvo Puri ja Tiit Sepp
5	Anu Raid	Tallinna notarid Egle Uri/Ülle Anmann
6	Ülle-Riin Raja	Tallinna notar Piret Press
7	Andrus Ruul	Tartu notar Tiina Tomberg/Tallinna notarid Tiit Sepp ja Tarvo Puri
8	Liina Vaidla	Tallinna notarid Erki Põdra ja Kätlin Aun-Janisk
9	Diana Verš	Tallinna notar Anne Saaber (seisuga 31.12.2007 lapsehoolduspuhkusel)
10	Margit Halop	Rakvere notar Katre Pustak/Tartu notar Aune Harujõe/Tallinna notar Liivi Laos
11	Rainis Int	Tallinna notar Gunnar Savisaar/Tartu notar Tiina Tomberg/Tallinna notar Tiit Sepp
12	Janec Jaaniks	Tallinna notar Mari-Liis Parmas/Viljandi notar Kersti Kulla
13	Lüüli Junti	Tallinna notarid Triin Lekk, Ülle Anmann,

		Egle Uri
14	Kristel Jänese	Tartu notar Tiina Tomberg/Tallinna notar Liia Aigro
15	Katrin Kõiv	Tallinna notar Tiit Sepp (seisuga 31.12.2007 lapsehoolduspuhkusel)
16	Katrin Kõo	Tallinna notarid Piret Press ja Liia Aigro/Tartu notar Aune Harujõe
17	Diana Lõhmus	Tallinna notarid Mari-Liis Parmas, Kadri Pappel, Annika Kuimet/Tallinna notar Tiit Sepp
18	Mait Maiste	Jõhvi notar Tiit Juse/Tallinna notar Anne Saaber
19	Annika Mikson	Tartu notar Aune Harujõe/Tallinna notar Anne Saaber
20	Maiu Paloots	Tartu notar Mati Allik/Tallinna notar Piret Press
21	Madina Raikulova	Tallinna notar Mare Miller/Rakvere notar Irma Rahnu
22	Kristjan Rohtmets	Tartu notar Edgar Grünberg/Tallinna notar Aivar Mesikäpp
23	Eve Põtter	Tallinna notar Ants Ainson (seisuga 31.12.2007 lapsehoolduspuhkusel)
24	Monika Sori	Tallinna notar Jaan Hargi/Tartu notar Edgar Grünberg
25	Eve Talts	Tallinna notarid Sirje Rõõm ja Lia Martens (seisuga 31.12.2007 lapsehoolduspuhkusel)
26	Triin Tein	Tallinna notar Tarvo Puri/Tartu notar Tiina Tomberg
27	Piret Tõnnus-Saks	Viljandi notar Kersti Kulla/Tallinna notar Sirje Rõõm
28	Mall Vendel	Pärnu notar Anne Kaldvee/Tallinna notar Tarvo Puri (seisuga 31.12.2007 lapsehoolduspuhkusel)

Lisaks väljaõppeülesannete täitmisele osalesid notarikandidaadid järgnevate Notarite Koja poolt antud ülesannete täitmisel:

- eelnõude kohta arvamuste ja ettepanekute koostamisel;
- koja ürituste korraldamisele kaasaaitamisel.

Tulenevalt eestseisuse poolt juunis vastu võetud notarikandidaatide notari asendajaks määramise korra punktist 7.3 olid kandidaadid Notarite Kojas väljaõppel järgmiselt:

Lüüli Junti - 08.-26. oktoober 2007;

Maiu Paloots - 05.-23. november 2007;

Kristel Jänese - 26. november - 14. detsember 2007.

Notarite juhendamisel viidi kandidaatidele aasta jooksul läbi 4 seminari kokku 8 päeval. Alates oktoobrist toimusid koostöös Tartu Ülikooliga 3 korral kokku 6 päeval magistriõppe seminarid.

Aasta jooksul jätkati tööd notariameti tutvustamisel. Notarite Koja poolt viidi läbi infopäevad, kus tutvustati lähemalt notariks saamise protsessi ja võimalusi.

Teenuse kättesaadavus ja sisekontroll

- Ametitoimingute arv

2007. aasta jooksul tehti notarite poolt kokku 578 515 ametitoimingut, mis teeb aasta lõpuks ametis olnud notari ja 2 asendaja büroo kohta keskmiseks toimingute arvuks ..... toimingut notari kohta aastas.

Toimingute koguarv ja keskmine on 2007. aastal tunduvalt langenud. Võrdlus eelneva 5 aastaga - 2006-2002 oli toimingute koguarvuks vastavalt 739 718, 686 664, 667 834, 662 621 ja 615 721 toimingut.

Samuti on toimingute arv märgatav 2007. aasta kvartalite lõikes: I - 167 074, II - 158 707, III - 127 859 ja IV - 124 875 ametitoimingut.

- Teenuse kättesaadavus

2007. aastal lühenesid notarite ametitoimingute tegemise ooteajad klientidele tunduvalt.

Märtsi uuring

Notaribüroodest pakutavad ooteajad Eestis kinnisvaratehingute ja testamentide tõestamisel olid ca 20 päeva, äriühingute asutamisel ca 17 päeva ning volikirjade ja äriregistri avalduste tõestamisel 12 päeva.

Tallinnas oli keskmised ooteaegade pikkused järgmised: kinnisvaratehingute tõestamisel 20 päeva, äriühingute asutamisel 18 päeva ning testamentide tõestamisel 28 päeva. Äriregistri avalduste järjekord oli Tallinnas Eesti keskmisest lühem - 8 päeva. Kõige pikem oli ooteaeg pärimisasjade ajamiseks – Eesti keskmine järjekord pärimisavalduse esitamiseks on 38 päeva, Tallinnas 39 päeva ning Ida-Virumaa tööpiirkonnas keskmiselt 60 päeva.

Ida-Virumaa tööpiirkonnal olid kinnisvaratehingute ja äriühingute asutamislepingute tõestamise järjekorrad kuni 60 päeva.

Aprilli uuring

Ooteaegade keskmiseks pikkuseks kinnisvaratehingute tõestamisel oli piirkonniti 30 päeva, testamentide tõestamisel 25 päeva. Volikirjade ja äriregistri avalduste tõestamise ooteajad jäid 10 päeva piiresse. Kõige pikemad olid keskmiselt pärimisavalduste esitamise ooteajad – 37 päeva.

Pikim kinnisvaratehingute tõestamise ooteaeg oli Ida-Virumaal, ulatudes keskmiselt 50 päevani. Pärimisavalduste esitamise ooteaeg oli samuti pikim – 60 päeva.

Tallinnas oli kinnisvaratehingu tõestamise ooteaeg keskmiselt 18 päeva, testamentide tõestamisel 21 päeva. Volikirju ja äriregistri avaldusi tõestati poole nädala jooksul. Pärimisavalduste esitamise ooteaeg oli Tallinnas keskmiselt 33 päeva.

Augusti uuring

Ooteaegade keskmiseks pikkuseks piirkonniti oli 13 päeva, Tallinnas 9 päeva. Kinnisvaratehingute ooteajad olid keskmiselt 11 päeva ja testamentide tõestamisel 18 päeva, äriühingute asutamisel 11 päeva ning volikirjade tõestamisel 18 päeva ja äriregistri avalduste vormistamisel 6 päeva. Ka augustis tuli kliendil kõige kauem oodata aega pärimisasjade ajamiseks - Eesti keskmine järjekord pärimisavalduste esitamiseks oli 28 päeva, mis võrreldes märtsi küsitluste tulemusega oli siiski 1,36 korda vähenenud. Tallinnas oli pärimisavalduste esitamise ooteajaks 25 päeva ning Ida-Virumaa piirkonnas keskmiselt 86 päeva.

Novembri küsitlus

Ooteaegade keskmiseks pikkuseks piirkonniti oli endiselt 13 päeva. Tallinnas aga 3 päeva. Võrreldes augustis läbi viidud küsitlustulemustega lühenesid Tallinnas notari järjekorrad 3 korda, keskmine pikkus piirkonniti jäi samaks – 13 päeva.

Küsitlusest nähtub, et notaribüroodest pakutavad ooteajad kinnisvaratehingute tõestamisel olid võrreldes augustikuu küsitluste tulemustega lühenenud 11 päevalt 6 päevale. Kui volikirja tõestamist tuli augustis oodata keskmiselt 18 päeva, siis novembris sai tehingu sooritatud kolme päevaga. Lihtsamaid toiminguid, nagu näiteks ära kirjade kinnitamine, oli võimalik teha jooksvalt või päevase ooteajaga.

Teatav langus toimus ka pärimisasjades, keskmine ootejärjekord Eestis oli 19 päeva, Tallinnas 11 päeva, mis on augustikuu tulemustega võrreldes 2,27 korda vähenenud.

Ida-Virumaa piirkonnas jäi keskmiseks pärimisasjade ooteajaks 63 päeva, mis on võrreldes augustikuuga vähenenud 1,32 korda.

Küsitluse tulemused erinesid mõnevõrra tööpiirkonniti, kus näiteks Tartus sai kinnisvaratehingu tõestatud 6 päevaga, siis Ida-Virumaal kulus selleks 18 päeva. Samalaadse võrdluse saab tuua äriregistri avalduste tõestamisel - kui Tartus oli ooteajaks 3 päeva, siis Ida-Virumaa piirkonnas oli järjekorra pikkuseks nädal. Lihtsamate toimingute osas, nagu volikirjade tõestamine ja ära kirjade kinnitamine tuli ootejärjekorra pikkuseks 1 päev, Ida-Virumaa piirkonnas kulus tõestamiseks ja kinnitamiseks keskmiselt 4 päeva.

Ülejäänud piirkondades - Pärnus, Valgas, Viljandis ja Kuressaares oli ooteaegade keskmine pikkus põhitehingute osas kuni 1 nädal, volikirjade tõestamine, äriregistri avaldused ja ära kirjade kinnitamine sai nimetatud piirkondades tehtud paari päeva jooksul.

Kokkuvõtteks võib öelda, et 2007. aasta viimastel kuudel notari teenuse ooteaegade probleemi Eestis enam ei esinenud, ainsaks pikemate ooteaegade tööpiirkonnaks jäi Ida-Virumaa.

Samas vähenesid aga teistes, varasemalt probleemsetes tööpiirkondades, ooteajad tunduvalt. Näiteks kui Tallinnas oli 2006. aasta lõpus kinnisvaratehingu keskmiseks ooteajaks 5 nädalat, siis 2007. aasta novembriks oli kinnisvaratehingute ooteaeg Tallinnas pool nädalat - seega vähenes ooteaeg aasta jooksul Tallinnas ligikaudu 6 korda.

- Klienditeeninduse järelevalve

Kuna III kvartali alguses sagenesid klienditeeninduse osas esitatud kaebused, siis sõlmiti notaribüroode klienditeeninduse üldisemaks hindamiseks testklienditeenuse leping OÜ-ga Dive.

Klienditeeninduse hindamise teenuse kasutamise eesmärk on välja selgitada, milline paistab teenus notaribüroodes inimesele väljastpoolt notariaati. Samuti võimalike kitsaskohtade väljaselgitamine ning selles osas edasiste töö- ja koolitussuundade paikapanek.

Peamiselt 2008. aasta alguses läbiviidavate kontrollostude põhjal tehtav esialgne analüüs valmib 2008. aasta veebruari lõpuks.

Infotehnoloogia

Jätkus E-notari infosüsteemi kasutamisele üleminek. 2007. aasta alguses hakkasid E-notarit kasutama kõik notarid.

Paralleelselt rakendamisega arendati E-notarit pidevalt edasi, lisades uusi funktsioone ja töstes kasutamismugavust.

Alates 2. veebruarist muutus E-notaris kohustuslikuks ametitoimingute raamatute pidamine ning ametitegevuse statistilise aruande koostamine (neist viimane vajab küll endiselt kasutajasõbralikumaks muutumist). Samuti on kohustuslik E-notari infosüsteemi kasutamine digitaalse notariaalmärke koostamisel. Alates 1. septembrist peetakse E-notaris hoiustamise raamatuid.

Regulaarselt (enamasti 2 korda kuus) toimusid E-notari töörühma kohtumised, kus vaadati üle tehtud tööd, vajadusel tehti ettepanekuid arendusteks ja arutati E-notari rakendamisel tekkinud probleeme.

Koos programmi rakendamisega jätkusid E-notari programmi koolitused. Aasta kestel toimus mitmeid väljaõppeid notaribüroodes kui ka grupikoolitustena Tallinnas, Tartus, Rakveres ja Pärnus.

E-notari infosüsteemi tutvustati ka kolleegidele Läti ja Leedust, kus töötatakse välja samalaadset notari tööd lihtsustavat ja registreerituga suhtlemist võimaldavat programmi. Samuti mitmete teiste riikide kolleegidele ja riigiametnikele.

Notarite järelevalve, distsiplinaarasjad ja aukohus

2007. aasta jooksul viidi korraline kohapealne kontroll läbi kuue notari büroos, sh Tallinna notarite Erki Põdra ja Kätlin Aun-Janiski, Tartu notar Mati Alliku ja Tallinna notarite Annika Kuimeti, Kadri Pappeli ja Mari-Liis Parmase büroodes. Erakorraline ametipidamise kontroll toimus Tallinna notar Kristel Akermani büroos (eraldi ülevaade järelevalvete tulemustest lisatakse aastakoosoleku materjalidesse).

Distsiplinaarmenetlusi algatati 3, neist 2 notarikandidaatide ja 1 notari suhtes. Tulemus: kahel korral määras justiitsminister karistuseks noomituse, ühel korral jättis minister karistuse määramata ja suunas distsiplinaarasja materjalid Notarite Kojale meetmete kasutusele võtmiseks.

Praktika kujundamine ja notarite ühiste kutsehuvide esindamine

Jätkus praktika ühtlustamist vajavate küsimuste arutamine notarite õppepäevadel ja koja aastakoosolekul, samuti ühiskoolitusel kohtunikuabidega ning registri- ja kinnistusosakondade suveseminaridel. Praktika ühtlustamist puudutavaid küsimusi arutati ka kirja- ja meilivahetuse teel Notarite Koja liikmetega ja notaritevahelises ning kohturegistriõiguse vestluslistis.

Notarite praktikas tõusetunud küsimuste ja erinevate õigusaktide tõlgendamisel tekkinud probleemide lahendamiseks pöördus Notarite Koda 2007. aastal järelepärimistega Riigikogu erinevate komisjonide, Justiitsministeeriumi, Siseministeeriumi, Välisministeeriumi, Rahandusministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Põllumajandusministeeriumi, Õiguskantsleri, Maa-ameti, Andmekaitseinspektsiooni jt riigiasutuste poole.

Notarite osalemisel jätkas tegevust ekspertnõukogu, mis annab hinnanguid ja teeb ettepanekuid õiguspraktika probleemide kohta, mis on üles kerkinud kohturegistrite, notariaadi, pankroti- ja tsiviiltäitevaldkonnas ning aitab kaasa seadusloome protsessile.

Notarite Koja veebilehe siseosas olevas foorumis saavad notarid alates 2007. aastast operatiivselt tõstatada erinevate teemade all küsimusi, samuti avaldada oma arvamust ning anda infot enda büroos rakendatava praktika kohta. Samuti tehakse foorumi kaudu kättesaadavaks erinevatele järelepärimistele saabunud vastused.

Koostöö Justiitsministeeriumi ja teiste ametiasutustega

- Korduvalt toimusid aasta jooksul arutelud Justiitsministeeriumi juhtkonna ning õiguspoliitika osakonna õigusloome ja arenduse talituse (endine kohtute osakonna vabakutsete ja õigusregistrate talitus) töötajatega.

Kohtumiste põhiteemad olid: notariaadialaste õigusaktide muutmise eelnõude ettevalmistamine, muud aktuaalsed notarite tegevust puudutavad teemad ja ühisürituste korraldamine.

- E-notari andmevahetusprogrammi arendamisega seotud kohtumised riiklikke registreid ja andmebaase haldavate asutustega (Keskkonnaministeerium, Maa-amet, Muinsuskaitseamet jt) ning pankadega registrite riskasutuse ning notarite uute teenuste küsimustes.
- Korduvalt osaleti Rahandusministeeriumi juures tegutseva rahapesu tõkestamise nõukoja koosolekutel, kus arutati uue rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse väljatöötamisega ning rakendamisega seonduvaid küsimusi.

Avalikud suhted

Avalike suhete paremaks korraldamiseks jätkati koostööd Media Focus OÜ-ga, mille põhiliseks väljundiks teisel poolaastal (pärast Hannes Rummi Riigikogu liikmeks valimist) olid meediamonitooringud. Media Focus OÜ andmetel kajastati notarite tööga seonduvat meedias 264 korral.

Samuti jätkusid aasta alguses meediaga suhtlemise grupikoolitused notaritele ja kandidaatidele.

Notarite Koja tegevuse kohta saadeti pressiteadete näol infot Päevalehele, Postimehele, Äripäevale, Maalehele ja Eesti Ekspressile, samuti maakonnaajalehtedele ning BNS-le.

Notarite, notarikandidaatide ja koja juristide poolt esineti loengutega erinevatel koolitustel. Samuti vastati kodanike küsimustele Eesti Raadios ning erinevates ajalehtedes.

Nii loengute pidamise kui ka meediaga suhtlemise osas paistis eriti silma Tallinna notar Priidu Pärna, kes korduvalt esines erinevatel koolitustel ning vastas notari tegevust puudutavatele õiguslikele küsimustele Eesti Raadios ja Maalehes.

Positiivseks võib kindlasti lugeda ajalehes Sakala kajastatud Viljandi notarite tegevust tutvustavat artiklit.

Sisekaitseakadeemia avaliku teenistuse arendus- ja koolituskeskuse tellimisel käisid koja juristid notariaadi- ning pärimisõiguse valdkonnas koolitamas valla- ja linnasekretäre. Samuti esineti Tõlkide ja Tõlkijate Liidu ning vandetõlkide institutsiooni aastapäeva üritustel.

Suuremat kõlapinda leidnud negatiivsed kajastused tekkisid meedias aasta lõpus kahest kohtusse jõudnud kinnisvarapettuste kriminaalasjast. Samuti kajastati aasta lõpus korduvalt pärimisseadus eelnõusse lisatud kindla tasumääraga notaritasude tõstmise teemat, mida ilmselt suure meediakära ning selgete põhjenduste puudumise tõttu Riigikogu poolt eelnõusse ei lülitatud.

Õigusloomega seotud tegevus

Notarite Koda on 2007. aastal esitanud omapoolseid arvamusi ja täiendustepanekuid mitmete seadus- ja muude õigusaktide eelnõude kohta, sealhulgas mitme äriseadustiku ning notariaadiseaduse muutmise eelnõu kohta. Samuti avaldati arvamust ning tehti ettepanekuid pärimisseaduse, mittetulundusühingute seaduse, sihtasutuste seaduse, tulundusühistuseaduse, rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse, kinnistute piiri muutmisega seotud seaduste ning notarite infosüsteemi ja õigusregistriritega seotud seaduste muutmise (E-notari eelnõu) kohta.

Arvamust on avaldatud ka kohtulike registriritega seotud justiitsministri määruste muutmise eelnõu kohta.

Rahvusvahelised suhted

2. märtsil osalesid Tiit Sepp ja Kaitti Persidski Brüsselis, Belgias toimunud CNUE (Euroopa Liidu Notaritaatide Nõukogu) üldkogul.

8. ja 9. märtsil osales Eve Strang Luxembourgis toimunud seminaril „Viimased arengud Euroopa perekonna- ja pärimisõiguses”.

20.-22. aprillil osalesid Anne Saaber ja Inga Anipai Montreux's, Šveitsis toimunud Notariaatide Rahvusvahelise Liidu (UIN) Euroopa Asjade Alamkomisjoni (CAE) kohtumisel.

24. aprillil osales Rainis Int Brüsselis, Belgias toimunud Euroopa Justiitsvõrgu notarite töögrupi istungil.

3.-5. mail osalesid Kersti Kulla ja Anneli Alekand Viinis, Austrias toimunud 4. Euroopa Juristide Päeval.

9.-13. mail osales 41 liikmeline delegatsioon Eesti ja Šveitsi notarite ühisüritusel ESTONOT 2007.

10.-12. mail osalesid Anne Saaber ja Kaitti Persidski Haagis, Hollandis toimunud CNUE üldkogul.

17.-20. mail osales Tiit Sepp Mszana Dolnas, Poolas toimunud notarite olümpiamängudel, mille organiseerijaks on Poola notariaat ja Crokowi Notarite Koda.

25. mail osalesid Tiit Sepp, Kersti Kulla, Anne Saaber, Anu Nool ja Eve Strang Riias, Lätis toimunud Balti ümarlaul.

30. mail - 2. juunil osalesid Erki Põdra ja Kaspar Karm (Registririte ja Infosüsteemide Keskus) Los Angeleses, USA-s toimunud 3. Rahvusvahelisel Digitaalsel Foorumil, kus tutvustati muuhulgas E-notari infosüsteemi.

1.-8. septembril võttis Eve Strang osa Jouy-en-Josas, Prantsusmaal toimunud Notariaadi Ülikoolist.

14.-15. septembril osalesid Anne Saaber ja Inga Anipai Saint Malos, Prantsusmaal toimunud Notariaatide Rahvusvahelise Liidu Euroopa Asjade Alamkomisjoni kohtumisel.

21. septembril osalesid Anne Saaber ja Kaitti Persidski Brüsselis, Belgias toimunud CNUE üldkogul.

3.-6. oktoobril osalesid Tiit Sepp, Priidu Pärna ja Katre Pustak Madridis, Hispaanias toimunud 25. Rahvusvahelisel Notarite Kongressil. Kongressil osales ka teisi notareid. Esmakordselt esines kongressil Priidu Pärna ettekandega teemal „Notariaalne praktika maapiirkondades ja linnades”.

11. - 12. oktoobril osales Eve Strang Vilniuses, Leedus toimunud rahvusvahelisel konverentsil „Hüpoteekide Keskameti poolt hooldatavad registrid – garantii tsiviilõiguste kaitseks”.

6. detsembril osalesid Tiit Sepp ja Anne Saaber Vilniuses Leedu Notarite Koja 15. aastapäeva tähistamisel.

14. detsembril osalesid Tiit Sepp ja Kaitti Persidski Brüsselis, Belgias toimunud CNUE üldkogul.

- **kohtumised Eestis:**

19. jaanuaril toimus Euroopa Testamendiregistri esindajate külastus, mille käigus tutvustati ka E-notari infosüsteemi ja pärimisregistrit. Kohtumisel osalesid ka Läti ja Leedu kolleegid.

27. veebruaril toimus Leedu kolleegide visiit seoses sooviga tutvuda E-notariga. Kohtumise käigus külastati ka notaribürood.

22.-23. märtsil toimus Leedu Justiitsministeeriumi delegatsiooni ja notarite külaskäik, tutvustati taas E-notarit ja külastati notaribürood.

29. mail toimus kohtumine Prantsusmaa Notarite Koja Euroopa ja Rahvusvaheliste Asjade Komisjoniga.

4.-8. juulil külastasid Eestit Gruusia kolleegid, kellega kohtuti Notarite Kojas ning samuti tutvustati notaribüroos toimuvat. Gruusia notarite delegatsioon osales ka Notarite Koja suvepäevadel, mille raames toimus 7. juulil Kääriku Puhke- ja spordikeskuses koosolek, kus vahetati kogemusi ning lepiti kokku edaspidist koostööd puudutavas.

24.-28. septembril külastasid Gruusia notarid taas Eestit. Visiidi raames toimus seminar Justiitsministeeriumis, samuti kohtuti Notarite Koja eestseisusega.

17.-21. detsembril külastasid Eestit Ukraina Justiitsministeeriumi ametnikud. Külastati ka Notarite Koda, notaribürood ja dokumendihoidlat.

Dokumendihoidla tegevus

Dokumendihoidla 2007. aasta tegevuse põhieesmärgiks oli jätkuvalt notaribüroodelt hoiustamist vajavate arhivaalide vastuvõtmine. Aasta jooksul võeti vastu ja korrastati edasiseks säilitamiseks enam kui 23 000 toimikut, millega dokumendihoidla senise tegevuse tulemusena säilitamisele võetud toimikute kogumaht kasvas ca 62 000 toimikuni.

Dokumentide vastuvõtmisega kaasnes ka järjest suurenev arhiivipäringute maht, mis aasta jooksul pidevalt kasvades jõudis aasta lõpul juba ca 130 päringuni kuus, mis omakorda tähendas kuus enam kui 1200 lehe mahus dokumentide väljastamist.

Viimaste aastate tegevus notaribüroode arhiveerimispraktika ühtlustamiseks on andnud märgatavaid tulemusi. Eelmisel aastal jätkati sama tegevust ning aasta jooksul oli läbi viidud rida arhiivialaseid infopäevi ja koolitusi, kus kokku osales üle 60 notaribüroo töötaja. Lisaks koolitustele aitasid dokumendihoidla töötajad vajadusel büroosid ka jooksvalt kerkivate arhiivinduslike küsimuste lahendamisel konsultatsiooni või individuaalsete õppepäevade vormis.

Arhiveerimispraktika ühtlustamise eesmärgil jätkati nõuetekohaste arhiivitarvikute hangete läbiviimist. Ühishangete kaudu tagati büroodele arhiivitoodete ostmisel soodsam hind, kindlustunne tarvikute kvaliteedi osas ja ühtlasi kergendatakse alustavate büroode olukorda arhiivpraktika kujundamisel. Võimalust kasutas enam kui 30 bürood, kellele tarniti ca 5,3 tuhat arhiivikarpi ja enam kui 14,5 tuhat toimikukaant.

Dokumentide säilitamise ja kasutamise kõrval leidsid järjest enam kasutamist ka muud dokumendihoidla poolt notaribüroodele pakutavad tugitegevused. Konfidentsiaalsete dokumentide hävitamise teenust kasutasid aasta jooksul seitse bürood ning hävitatud dokumentide maht ulatus ca 7200 liitrini.

2007. aasta lõpu seisuga on kas osaliselt või täielikult oma materjali arhiveerinud Koja hoidlas 56 tegevnotarit ja lisaks veel kokku 10 asendaja büroo või endise notari arhiivi.

Koolitus

I poolaasta

2007. aasta alguses oli koolituse põhirõhk suunatud E-notari infosüsteemi rakendamise väljaõppele. Koostöös infosüsteemi arendajatega RIK-st viidi jaanuaris ja veebruaris läbi 7 grupikoolitust Tallinnas, Tartus, Rakveres ja Pärnus, kus osalesid notarid, kandidaadid ja notaribüroode töötajad. E-notari koolitused toimusid aasta esimeses pooles ka vajadusel büroodes kohapeal.

Aasta esimeses pooles toimus mitu notaritele ja kandidaatidele mõeldud grupikoolitust – meediasuhtlus (1 grupp) ja isikute kindlakstegemist abistav koolitus (3 gruppi). Kokku osales meediasuhtluse koolitusel ca 40 notarit ja kandidaati ning isikute kindlakstegemise koolitustel ca 100 notarit, kandidaati ja notaribüroode töötajat.

Samuti toimus esimesel poolaastal notarite õppepäev, mille põhiteemaks oli Riigikohtu tsiviilkolleegiumi lahendite tutvustamine ning koostöös Justiitsministeeriumiga korraldatud ühiskoolitus kohtunikuabidega.

Notarikandidaatidele viidi läbi 4 seminari. Esimesel poolaastal toimus ka notaribüroode töötajate üldine õppepäev ning mitmeid vene ametikeele ja klienditeeninduse grupikoolitusi, mille sihtgrupiks olid notarikandidaadid ja need töötajad, kes polnud varem vastavat koolitust läbinud. Toimus ka mitmes grupis arhivaaride koolitusi, kus osales kokku ca 60 inimest.

37 notarit osales mais Šveitsis toimunud ühisseminaril ESTONOT 2007, mille teemaks oli „Notariaat, lepitamine ja perekonnaõigus”, kus ettekannetega esinesid mitmed Šveitsi tunnustatud õigusteadlased ja notarid. Seminari teise poole, mis oli pühendatud lepitamistehnikatele ning notari poolt läbiviidavale lepitamistegevusele, viis läbi psühholoog Hans-Willem Flujt.

II poolaasta

Septembris toimus notarite üldine õppepäev, mille põhiteemaks oli pärimisasjade lahendamine.

Koostöös Tartu Ülikooliga algasid oktoobris magistriõppe seminarid, mille sihtgrupiks on nii notarid ja kandidaadid kui ka üliõpilased. 2007. aastal toimus 3 sessiooni, teemadeks äriõigus, notari ametiõigus ja pärimisõigus. Seminarid jätkuvad 2008. aastal.

Samuti toimus aasta viimastel kuudel (oktoobris ja detsembris) 2 notaribüroode töötajate üldist õppepäeva.

Notarite ümarlauad

Tavapärased töökohtumised jätkusid aasta jooksul Tallinna, Tartu, Kesk- ja Lõuna-Eesti tööpiirkondade notarite vahel. Teemadeks olid teenuse kättesaadavuse parandamine, praktika ühtlustamine jm aktuaalsed küsimused.

Lisaks tavapärasele piirkondade notarite kohtumistele osalesid mitmetel ümarlaudade kogunemistel eestseisuse liikmed, mis aitas kaasa konkreetsete piirkondade probleemide teadvustamisele ja võimalike lahenduste kiiremale leidmisele.

Avaldused, järelepärimised ja kaebused

2007. aasta jooksul esitati Notarite Kotta kirja teel kokku 114 avaldust, järelepärimist ja kaebust (sh avaldused, milles isikud on palunud notaritele edastada erinevasisulist

informatsiooni ja hoiatusi). Hulgaliselt (igapäevaselt) laekus avaldusi ja järelepärimisi meili või telefoni teel. Viimasel ajal on selgelt täheldatav tendents, et järjest rohkem järelepärimisi ja kaebusi laekub Notarite Kojale meili teel. Järelepärimise sagedasemaks sisuks oli isikute soov saada infot notariaaltoimingute olemuse kohta, samuti konkreetsemat selgitust teostatud notariaaltoimingu juriidiliste tagajärgede või notari tegevuse kohta. Paljud järelepärimised olid notari tööd puudutavatest regulatsioonidest või rakendatavast õigusest.

Mõned Notarite Koja poole pöördujatest ei olnud rahul notari tehtud otsustega, näiteks toimingutest keeldumise või edasilükkamise kohta. Pretensioone esines ka seoses notarikontol hoiustatud rahasummade deposiitarvelt väljamaksmise viivitustega, samas asjaolusid selgitades ilmnnes, et tegelikke viivitusi esines harvem.

Sageli tekitavad küsimusi pärimisasjad. Enamasti on järelepärimiste põhjuseks pärijatevahelised vaidlused, samuti ei saada alati õigesti aru pärimisseaduses sätestatust. Probleeme tekitab ka pärandvara mõtteliste osade suurustest arusaamine.

Väga sagedased on päringud notari tasude ja registrite riigilõivu suuruse kohta. Tavaliselt uurivad notari tasu suurust isikud, kes pole veel notaribüroo poole pöördunud ja alles planeerivad tehingut. Esineb ka juhtumeid, kus isik kontrollib peale notari juures käimist üle, kas tasu võeti ikka õigetel alustel.

Palju esitatakse küsimusi notariaalseteks toimingutest vajalike volikirjade vormistamise (s.h välisriikides) ning kehtetuks kuulutamise kohta.

Samuti küsitakse tihti, millisel viisil on võimalik saada minevikus toimunud tehingute dokumentidest ära kirju. Vajaduse selleks tingib tavaliselt see, et dokumendi ära kirja on vaja vara võõrandamise tehingu tõestamisel, samuti pärimisasjade menetlemisel.

Erinevate juriidiliste küsimustega pöördusid Notarite Koja poole ka mitmed kohalikud omavalitsused ning advokaadi- ja õigusbürood. Näitena sagedamini esitatav küsimus: kas advokaadil kliendi esindajana või eestkostetasutusel on õigus saada notarilt infot seadusest tulenevate ülesannete täitmiseks või rakendub ka siin saladuse hoidmise kohustus.

Kaebusi esines notarikontol hoiustatud summade kasutamise osas. Näiteks pöördus Notarite Koja poole klient, kellele ei makstud notariasendaja büroo notarikontol hoiustatud summat välja õigeaegselt. Ilmnnes, et tegu oli notari asendaja büroos tekkinud asendajate vahetumisest tekkinud segadusega ning Notarite Koda maksis kokkuleppel kliendile hüvitist 2000 krooni. Teine samalaadne juhtum ilmnnes ka teises asendaja büroos, kus kliendi kaebuse põhjal algatati notari asendaja suhtes distsiplinaarmenetlus.

Samuti esines kaebusi teeninduskvaliteedi ning väidetavate nii notarite kui ka notaribüroo töötajate ebaviisaka käitumise üle. Näiteks pöörduti Notarite Koja poole kaebusega notarikandidaadi ebaviisaka käitumise kohta, samuti sisaldas kaebus rahulolematust notarikandidaadi õiguslike teadmiste osas. Antud asjas alustati Justiitsministeeriumi poolt ka distsiplinaarmenetlust, mille tulemusena määrati notarikandidaadile karistuseks noomitus.

Võltsingud

Notarite poolt avastati 2007. aastal kaks võltsitud Venemaa volikirja.

Varasemalt Notarite Koja avalduse alusel algatatud kriminaalasjade kohta laekus mitu kriminaalasja lõpetamise teadet.

Notarite sotsiaalne kaitse ja toetus

Kuna 2007. aasta teises pooles õnnestus sõlmida käendusleping uutele notaritele antava laenu tagamiseks Sampo pangaga, siis anti koja vahenditest laenu ametipidamise alustamiseks vaid ühele notarile summas 100 000 krooni.

Vastavalt Notarite Koja ja Sampo panga vahelisele käenduslepingule väljastas Sampo pank 2007. aastal ametipidamist alustanud notaritele A. Ruul, A. Ott, R. Dimitrijevi, L. Vaidla ja Ü. R. Raja laenu kogusummas 1,0 miljon krooni.

Aasta jooksul maksti toetust endistele notaritele-pensionäridele ja endiste notarite pereliikmetele. Seoses tervise halvenemisega hüvitati ka endise notari Alar Schultsi arhiivi üleandmise kulud.

Muu tegevus

- Notari tasust vabastamise taotlusi rahuldati kohtute poolt 4 korral. Kokku vabastati isikuid 2007. a notari tasu maksimisest 2440 krooni ulatuses.
- Traditsiooniliselt toetati ajakirja Juridica väljaandmist, samuti Tartu Ülikooli õigusteaduskonna ning Juristide Liidu poolt korraldatud rahvusvahelisi üritusi.
- Notarite Koja poolt määrati notaritele vastavalt notarite asendajate nimetamise korrale asendusi kokku 500 korral. Kokku asendati notareid kandidaatide poolt 2142 tööpäeva ulatuses. Sajast notarist kasutasid asendamise võimalust 73 notarit, kes viibisid 2007. aasta jooksul ametist eemal keskmiselt 29 päeva. Notarite Koja teenistuses olevate notarikandidaatide keskmine asenduskoormus 2007. aastal oli 76,5 tööpäeva.
- 19.06.2007 kinnitati eestseisuse poolt notarikandidaatide notari asendajaks määramise kord. Korras on toodud asendamise üldpõhimõtted, asendamise korraldusega seonduvad alused, samuti Notarite Kojas väljaõppel olekut puudutav. Korra eesmärgiks oli kinnitada regulatsioon selle kohta, et lisaks asendamisele oleks tagatud ka muu väljaõpe.
- Notarikandidaatide asenduspäevade statistika 2007. aastal:

	Kandidaat	Asenduspäevad 2007
1.	Mait Maiste	164
2.	Piret Tõnnus-Saks	161
3.	Diana Lõhmus	150
4.	Janec Jaaniks	144
5.	Katrin Kõo	133
6.	Anu Raid	120
7.	Triin Tein	115
8.	Mall Vendel	112
9.	Kristel Jänese	90
10.	Liina Vaidla	85
11.	Lüüli Junti	74
12.	Ülle-Riin Raja	73
13.	Maiu Paloots	67
14.	Andres Ott	65
15.	Madina Raikulova	62
16.	Rita Dimitrijevi	60
17.	Andrus Ruul	57
18.	Eve Talts	57
19.	Monika Sori	57
20.	Elvira Kirtjanova	56
21.	Rainis Int	55
22.	Kristjan Rohtmets	50
23.	Annika Mikson	49
24.	Margit Halop	27
25.	Anna Izmalkova	20
26.	Katrin Kõiv	19
27.	Diana Vers	12
28.	Riina Toss	8

2007. aasta jaanuaris avatud Tartu notari asendaja büroo tegevuse ning Tartus toimuva väljaõppe parema korraldamise huvides osteti märtsis 2007 Notarite Kojale 3-toaline korter Tartu kesklinnas ja müüdi Notarite Koja senine korter Tartu Annelinnas. Uue korteri logistiliselt parem asukoht, internetiga varustatus ja mõõdukad hoolduskulud löid paremad eeldused notarikandidaatide majutamiseks notari asendaja büroo tegutsemise ajal Tartus, notarikandidaatide väljaõppel ja Tartu Ülikooli juures toimunud koolitusperioodidel.

Notarite asenduste korraldamisel tekkinud majutusküsimuste lahendamiseks üüris Notarite Koda 2007. aasta jooksul elamispinna notarikandidaatidele veel Pärnus, Viljandis, Narvas ja Jõhvis.